

AMBULANTNÍ HYSTEROSKOPIE V SOUČASNOSTI POHLEDEM SESTRY PRACUJÍCÍ NA OPERAČNÍM SÁLE

sálová sestra D. Holečková

Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

1 Co je to hysteroskopie

Hysteroskopie (HSK) je zařazena mezi miniinvazivní endoskopické metody. Pomocí optiky lze prohlédnout a následně zhodnotit nález v hrdle a dutině děložní v celém jejím rozsahu.

Při každé hysteroskopii se provádí cílený odběr materiálu, který se zasílá na histologické vyšetření. Touto cestou se provádí diagnostické a operační výkony, kdy se odstraňují patologické útvary z dutiny děložní. Metoda je vysoce efektivní s nízkým počtem komplikací v průběhu prováděného výkonu a minimem diskomfortu v době po jeho ukončení. Velkým pozitivem je i rychlý návrat pacientky k obvyklé životní aktivitě.

2 Vyšetřovací metody v souvislosti s hysteroskopií

Kyretáž je metoda donedávna nejčastěji prováděná pro krvácení ženy. Hysteroskopie v současnosti tuto metodu nahrazuje. Srovnáním obou přístupů lze považovat kyretáž za metodu diagnosticky nedostačující. Na rozdíl od hysteroskopie se jedná o metodu prováděnou naslepo a proto se kyretou nemusí odstranit možná příčina krvácení. Může se jednat o myom rostoucí do dutiny děložní nebo o endometrální polyp. Při kyretáži nemusí být včas zjištěn karcinom endometria nacházející se v rohu děložním.

Hysteroskopem lze diagnostikovat s 99% úspěšností. Lze včas odhalit karcinom v dutině i rohu děložním, rychle zahájit následnou terapii, odstranit patologické útvary z dutiny děložní. Ultrazvukové vyšetření patří mezi běžně prováděná, předchází hysteroskopií.

V intrauterinní diagnostice představuje ultrazvuk „screening“, hysteroskopie „evaluaci“, histologické vyšetření „konfirmasi“.

3 Typy hysteroskopů

Hysteroskopy mohou být jak rigidní, tak flexibilní. Jejich průměry jsou odlišné. V gynekologii používáme rigidní hysteroskopy. Poskytují lepší výsledky v optických parametrech zahrnujících osvětlení a přehlednost dutiny děložní.

4 Indikace a kontraindikace hysteroskopie

Indikace k provedení hysteroskopie je abnormální děložní krvácení, neplodnost a potraty, cizí těleso v dutině děložní (intrauterinní tělísko), pánevní bolest a amenorea.

Kontraindikací k provedení hysteroskopie může být silné krvácení znemožňující jasný pohled do dutiny děložní, řeší se terapeutickou kyretáží, nedávná perforace dutiny děložní, doporučuje se provést hysteroskopii je v odstupu 3 měsíců, pánevní infekce, gravidita a karcinom hrdla děložního.

Relativní kontraindikací je i nezkušený operatér.

5 Příprava a výběr pacientek k ambulantní hysteroskopii

Tento výkon nevyžaduje zvláštní přípravu pacientky před jeho uskutečněním. Žena přichází v den výkonu ráno, nalačno, s výsledky základního předoperačního a ultrazvukového vyšetření.

Po sepsání anamnézy lékařem dostává jako premedikaci indometacinový čípek 200 mg, který si zavede hned. Na dospívacím pokoji vyčká výkonu.

Důležitá je selekce pacientek vhodných pro ambulantní provedení.

Psychologický faktor – spolupracující pacientka.

Každá pacientka by měla být dobře obeznámena s daným provedením výkonu, ale také s jeho možnými komplikacemi: poranění, krvácení, infekce, nemožnost výkon dokončit.

6 Instrumentarium

Pro provádění ambulantní hysteroskopie je nejvýhodnější použití co nejmenšího průměru pochvy pro zavedení optiky nástrojů k operačnímu odstranění útvarů z dutiny děložní, za bezpečných podmínek.

Médium je vodivý fyziologický roztok, který přehříváme na teplotu lidského těla. Monitor, kamera, světelný zdroj patří mezi základní vybavení. Nadstandardní výbavou hysteroskopického sálu je pak elektrokoagulační jednotka, automatická pumpa umožňující regulaci tlaku media nezbytného pro použití k rozepnutí dutiny děložní, odsávačka. Mezi nejmodernější výbavu patří optika Versascope od firmy Gynecare o průměru 1,8 mm. S použitím operačního pouzdra se průměr zvětšuje na 3,5 mm. Operačním pouzdem lze zavést nástroje určené pro biopsii, ale také různé typy elektrojehel určených pro odstranění polypů a myomů. Jehly se připojují na bipolární elektrokoagulační jednotku Versapoint.

7 Postřehy

Jako sestra pracující na operačním sále se většinou setkávám s pacientkou spící. Od roku 2001 mám možnost spolupracovat při ambulantní hysteroskopii s využitím nejmodernějšího vybavení Versascope a Versapoint. Na naší klinice bylo provedeno do roku 2005 celkem 5849 výkonů.

Ambulantní cestou se dá provádět nejen prostá diagnostika, ale v mnoha případech i větší spektrum výkonů operačních bez anestezie.

Při ambulantní hysteroskopii se setkávám s bdící pacientkou a tím je mi umožněn bližší kontakt s ní. Mohu se spolupodílet na vedení dialogu, vysvětlení typu výkonu. Mnohokrát se mi podařilo pacientku zbavit strachu, uklidnit ji a někdy pomůže jen obyčejné chycení za ruku.

Ambulantní hysteroskopie „office“ je výkon, který by se dal snadno provádět v ambulancích.